

EURÓPAI TÖRTÉNELEM HÁZA – TÉNYEK ÉS SZÁMOK

Téma: elsősorban a 20. század európai történelme, különös tekintettel az európai integrációra, tematikus közelképekkel és visszatekintéssel a korábbi századok folyamataira és eseményeire.

Megnyitás: 2017. május 6.

Történelmi megközelítés: az Európai Történelem Háza célja, hogy határokon átnyúló áttekintést nyújtson az európai történelemről, figyelembe véve annak sokszínűségét, számtalan értelmezését, valamint az azzal kapcsolatos számtalan felfogást. Az Európai Történelem Háza szélesebb, átfogó összefüggésben segít megérteni az európai történelmet, valamint ösztönzi az Európáról és az európai integrációról szóló eszmecserét. Az állandó kiállítás középpontjában a 20. századi európai történelem és európai integráció története áll, amely széles történelmi látószögből, valamint az európai emberek történelemmel kapcsolatos, mind egymásnak ellentmondó, mind egymással egybecsengő tapasztalatait összeszedve kerül bemutatásra.

Célkitűzések: az Európai Történelem Háza az Európa történelmével és az európai integrációval kapcsolatos gondolkozásra és vitára ösztönzi a polgárokat. Célja, hogy bővítse az ismereteket, felkeltse a polgárok kíváncsiságát, és idővel az Európáról és az európai történelemről szóló eszmecserék, gondolkozás és vita helyszíne legyen, ezáltal kapcsolatot teremtve az európai történelemmel foglalkozó emberek, intézmények és hálózatok között. A látogatókat arra sarkallja, hogy kritikus szemszögből mérlegeljék az európai történelmet, az abban rejlő lehetőségeket, illetve annak jövőjét.

Helye: a Léopold parkban található Eastman épület, amely Brüsszel európai negyedének szívében helyezkedik el. Az épületet egy nemzetközi konzorcium – *Atelier d'architecture Chaix & Morel & associés* (Franciaország), *JSWD Architekten* (Németország), és *TPF* (Belgium) – alakította át és bővítette ki. Az állandó kiállítást az *Acciona Producciones y Diseño* (Spanyolország) tervezte meg, a megvalósítás pedig a *Meyvaert Glass Engineering* (Belgium) munkája.

Nyelvek: az állandó kiállítás 24 nyelven elérhető, a látogatói kínálat további része pedig legalább 4 nyelven.

Nyitvatartási idő: a hét mind a 7 napján 10:00–18:00, hétfőn 13:00–18:00. A belépés ingyenes. Az alábbi időpontokban zárva: január 1., május 1., november 1., december 24., 25., 31.

Látogatói területek:

étterem, ajándékbolt, előadóterem, tanulóhelyiségek.

A látogatóknak nyújtott szolgáltatások: állandó kiállítás, amely több mint 300 múzeumból, illetve Európában és Európán kívüli országokban található gyűjteményekből származó kiállítási tárgyakat mutat be; időszakos kiállítások; oktatási programok; rendezvények a helyi közönség és a látogatóba érkezők számára; kiadványok és számos online információ.

Célcsoportok: mindenki, akit érdekel Európa és az európai történelem; a kiállítások nem igényelnek különleges ismereteket. Egyedi célcsoportok – fiatalok, családok és iskolák – számára egyedi információs termékeket alakítottak ki.

Kiállítási terület: 4000m²-es kiállítási terület áll rendelkezésre az állandó kiállítás, és 800m² az időszakos kiállítások számára.

Állandó kiállítás: az állandó kiállítás Európa politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális történelmét mutatja be időrendben, ugyanakkor tematikus megközelítésben. A kiállítás középpontjában a 20. századi európai történelem áll, emellett visszatekintést nyújt a korábbi századok olyan folyamataira és eseményeire is, amelyek jelentős szerepet játszottak a kontinens fejlődésében. Különös hangsúlyt kap az európai integráció története.

Az első időszakos kiállítás: az Európai Történelem Háza első ideiglenes kiállítása a „Kölcsönhatások” címet viseli. Az európai történelem példaadó pillanatait állítja reflektorfénybe, illetve találkozások és kölcsönhatások sokatmondó történeteit tárja elénk.

Látogatói élmény: a látogatók saját tempójukban és szintjükön fedezhetik fel Európa történelmét, és elmerülhetnek az őket különösen érdeklő témákban. A modern muzeológiai eszközök és módszerek lehető leg szélesebb körét alkalmaztuk, így a kiállítás réteges struktúrájú, ami lehetővé teszi, hogy a látogatók különböző szinteken és ritmusban ismerkedjenek meg az eléjük tárt tartalmakkal. A látogatói élményt a hangulatok és tértípológiák változatossága, valamint a különböző sűrűséggel elrendezett kiállítási tárgyak és interaktív anyagok teszik színesebbé. A kiállítás témáit visszatérő elemek, tájékoztató pontok kötik össze.

Költségek: a projekt kialakításának költségei mintegy 55,4 millió eurót tesznek ki. Ez fedezi az épület átalakítása, bővítése és felújítása, valamint az állandó és az első időszak kiállítás kialakítása és felállítása, köztük a múzeumi gyűjtemény kialakításának kezdete során keletkező költségeket.

Személyi állomány: a kiállítást egy interdiszciplináris szakértői csoport (történészek, muzeológusok, tanulási szakértők és adminisztrátorok 18 különböző tagország képviselőjében) állította össze. Ami az építészeti és infrastrukturális fejlesztéseket illeti, az építési és fejlesztési munkák egészét egy interdiszciplináris csapat felügyelte.

Finanszírozás: a fejlesztés költségeit az Európai Parlament viselte

Irányító szervek: a projektet Kuratórium és Tudományos Bizottság felügyeli, melyek tanácsadással is szolgálnak.

A Kuratórium: felügyeletet gyakorol és döntéseket hoz a projekttel kapcsolatos alapvető ügyekben, tanácsadója Harald Rømer, a Parlament volt főtitkára. A Kuratórium elnöke Hans-Gert Pöttering, az Európai Parlament korábbi elnöke.

A Tudományos Bizottság: elnöke Dr. Włodzimierz Borodziej történész professzor, tagjai egyetemi tanárok és nemzetközileg elismert múzeumok szakemberei, az ETH szakértői csoportját látja el tanácsadással valamennyi történelmi és muzeológiai kérdésben.

Kérdések és válaszok a projektről

Miért van szükség az Európai Történelem Házára?

Az Európai Uniót létrehozó, évtizedeken át tartó folyamat nagymértékben befolyásolta azt, hogy az európai országok hogyan szerveződnek és hogyan kormányozzák magukat, ez idáig azonban nem létezett olyan múzeum, amely ezt a folyamatot szélesebb történeti összefüggésbe helyezi, egybegyűjtve és egymás mellé helyezve a különböző európai országok és népek egymástól eltérő tapasztalatait.

Eltűnőben van az a generáció, amely miután átélte a 20. század tragédiáit, belefogott az Európai Közösség felépítésébe. Ezért itt az ideje, hogy közérthető módon a szélesebb közönség elé tárjuk az európai integráció folyamatát, valamint hogy elmagyarázzuk annak főbb történeti állomásait, motiváló erőit és céljait, lehetővé téve a jövő generációi számára, hogy megértsék, hogyan, miért és miért pont akkor alakult ki a mai Unió. Válság idején különösen fontos a kulturális örökség tudatosítása és elevenen tartása, továbbá nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a békés együttműködés nem magától értetődő folyamat.

Az Európai Parlament e célból hozta létre az Európai Történelem Házát, amely lehetőséget kínál a polgárok számára, hogy elgondolkozzanak ezen a történelmi folyamaton, illetve azon, hogy mit is jelent ez a jelen számára. A Parlament úgy véli, hogy a múzeum fórumot kínálhat a jelenkori helyzeteknek a történelmi gyökerek alapján és a történelmi tapasztalatok fényében történő megvitatására és megértésére.

Melyek a projekt alapelvei?

A projekt kidolgozóit a kezdetektől fogva az vezérelte, hogy nyíltan és inspiráló módon támogassák az európai történelemmel kapcsolatos ismeretek bővítését, és felhívják a figyelmet az emlékek sokféleségére. A projektcsapat tudományos függetlensége és nemzetközi összetétele alapfeltétel volt, ezért szerte Európából válogattak össze egy történészekből és múzeumi szakértőkből álló csapatot kimondottan a projekt számára. A projektcsapat összeállította a kiállítások anyagát, gondoskodva az európai történelem – és számos értelmezése – sokszínűségének megfelelő bemutatásáról.

A kiállítások tartalmának tudományos helytállóságát és relevanciáját egy nemzetközi hírű történészekből és muzeológusokból álló, magas rangú tanácsadó testület (a Tudományos Bizottság) garantálja.

Hol kap helyet az Európai Történelem Háza?

Az Európai Történelem Háza az európai intézmények közelében, a Léopold parkban található Eastman épületben kapott helyet. Az 1935-ben épült Eastman épület hátrányos helyzetű gyermekek számára kialakított fogorvosi rendelőként szolgált, melyet George Eastman amerikai üzletember, a Kodak fényképezőgép feltalálója anyagi támogatásával hoztak létre. Építészeti pályázatot írtak ki az épület kiállítási térére történő átalakítására, amelyet a francia Chaix & Morel et associés iroda, a német JSWD építésziroda és a belga TPF alkotta csoport nyert meg. Terveik között szerepelt – az épület történelmi légkörének megőrzésére ügyelve – a homlokzat felújítása, valamint modern megoldásokkal az eredeti épület udvarának és tetőzetének kibővítése.

Hogyan jött létre a projekt?

Az Európai Történelem Háza létrehozásának ötletét Dr. Hans-Gert Pöttering, az Európai Parlament egykori elnöke vetette fel elsőként a 2007-es beiktatási beszédében. A következő évben egy különböző európai országokból érkező, ismert történészekből és szakértőkből álló bizottság kidolgozta a projekt első tervét, amely „Az Európai Történelem Háza koncepciójának alapja” címet viselte, és amely az Európai Történelem Házát egy modern kiállítási, dokumentációs és tájékoztató központként gondolta el, amelyben a legkorszerűbb muzeológiai irányzatok tükröződnének.

2011 januárjában megkezdődött a szakértői csoport összeállítása. A szerte Európából összeválogatott csoport ezt követően fokozatosan meghatározta az új múzeum jövőre vonatkozó elképzelését és küldetését, kidolgozta az állandó kiállítás narratíváját, és több területen is tevékenységet végzett; foglalkozott például a látogatói politikával, az időszaki kiállítással és a kiállítási tárgyak összegyűjtésére vonatkozó politikával. A Tudományos Bizottság tanácsokkal látta el a csoportot, és jóváhagyta az eredményeket. A Parlament Elnöksége (az elnök és 14 alelnök) hagyott jóvá minden fontos döntést.

Milyen történetet mesél el a múzeum?

Az állandó kiállítás azokra a főbb jelenségekre és folyamatokra összpontosít, amelyek a történelem során Európa jelenlegi képét kialakították, és kihangsúlyozza az e fejleményekhez kapcsolódó tapasztalatok, ismeretek és értelmezések sokféleségét.

A kiállítás nem az egyes európai államok és régiók történelmét mutatja be, hanem inkább európai jelenségekre koncentrál. A szakértői csoport három feltételt választott: az esemény vagy elképzelés

Európából ered, ott terjedt el, és a mai napig jelentőséggel bír. E feltételek alapján a projektcsapat hat fő területet határozott meg, számos témával és altémával. Az állandó kiállítás azonban itt-ott túllép az Európai Unió külső határain.

Jóllehet az európai történelem összetett, sokféle és széttöredezett, számos lényeges közös vonással rendelkezik, és széles körben átélte, közös tapasztalatokat tartalmaz; az állandó kiállítás célja ezek némelyikének bemutatása. Az „Európé és a bika” ókori mondától és annak változó értelmezéseitől kezdve a kiállítás kiemeli az európai örökség kulcsfontosságú tényezőit, melyek jelentős mértékben alakították Európát, a mai napig érzékelhető hatásokkal.

Célja-e az Európai Történelem Házának egy új európai identitás kialakítása?

Az „identitás” a kulturális tanulmányok egyik legvitatottabb fogalma. A múzeumok tevékenységeivel összefüggésben számos írás és reflexió foglalkozik vele. Nincs közösen elfogadott meghatározás arról, hogy hogyan írható le az „európai identitás”. Ez a fogalom túlságosan is korlátozó és statikus ahhoz, hogy az Európai Történelem Háza alapjául szolgáljon. Ha az Európai Történelem Háza egy előre meghatározott fogalmat javasolna az „európai identitásra”, az csak akadályozná a vitát, ahelyett, hogy előmozdítaná az erre a rendkívül érdekes és kiemelt témára vonatkozó, sokoldalú eszmecserét. Ahelyett, hogy sziklába vésett válaszokat adna, az Európai Történelem Háza az európai emlékezetéről és tudatról szóló nyilvános vita előmozdítására törekszik.

A nemzeti történelmek helyébe lép-e az Európai Történelem Háza?

Az Európai Történelem Háza nem a nemzeti történelmek pusztá összefoglalása, és nem is törekszik arra, hogy azok helyébe lépjen. Az európai emlékezet tárhelyeként szolgál, teljes sokféleségükben, ütközéseikkel és ellenmondásosságaikkal együtt bemutatva a tapasztalatokat és értelmezéseket. A történelmet inkább összetett, mint uniformizált módon, inkább differenciáltan, mint általánosítva, inkább kritikai szemlélettel, mint állításokat megfogalmazva mutatja be.

Honnan kezdődik a narratíva?

Az Európai Történelem Házának állandó kiállítása, amely az új múzeum legfontosabb része, a 19. századtól napjainkig tartó európai történelmet állítja középpontba. A történelem bemutatása egyes esetekben régebbre is visszanyúlik, az ókorba és a középkorba, az európai kultúra és civilizáció alapvető jellemzőinek ismertetése érdekében, lehetővé téve a látogatók számára a jelen jobb megértését.

Az állandó kiállítás Európé mítoszána, és a földrajzi fogalmak történelem során bekövetkezett változásának bemutatásával, valamint az európai örökséggel kapcsolatos reflexióval indul. A kiállítás középpontjában a 19. és 20. századi európai történelem áll, különleges hangsúlyt fektetve az európai integráció történetére.

Fennáll-e a szintén az európai integráció történetét bemutató Parlamentáriummal való átfedések veszélye?

A Parlamentárium az Európai Parlament Látogatóközpontja, és az Európai Parlament szerepével, működésével és tevékenységeivel foglalkozik. Az Európai Történelem Háza ezzel szemben a szélesebb értelemben vett európai történelemmel foglalkozó múzeum. A két intézmény különböző témákat fed le, egymástól igen eltérő kontextusokat, célkitűzéseket, küldetéseket követve, és eszközöket felhasználva. Az Európai Történelem Háza sokkal szélesebb körű megközelítést alkalmaz a történelem tekintetében, és – mint múzeum – az érdeklődés középpontjába a történelemről tanúskodó tárgyakat helyezi. A két projekt kiegészíti egymást.